

✓ Инсонпарварлик тамойили – амалда

✓ Маънавий-маърифий тадбир

УЗОҚ ЙИЛЛИК АЙРИЛИҚДАН СЎНГ...

Ўзбекистон Республикаси Президентининг шу йил 31 январдаги «Озодликдан маҳрум этиш жазосини ўтаётган, қилмишига чин кўнгилдан пушаймон бўлган ва тузалиш йўлига қатъий ўтган бир гуруҳ шахсларни афв этиш тўғрисида»ги фармонида асосан афв этилган, муддатидан аввал ўз оиласи бағрига қайтганлар орасида 5 нафар марғилонлик фуқаро ҳам бор. Бугун уларнинг хонадони шодликка тўлиб, яқинлари, оила аъзоларининг қувончи ичига сиғмайди.

Марғилон шаҳар ҳокимлиги, Ички ишлар бўлими ва бошқа ҳамкор ташкилотлар вакиллари афв этилган юрдошларимизнинг хонадонларида бўлиб, улар билан келгуси режалари ҳақида суҳбат қилишди. Мулоқотлар жараёнида озодликка чиққан ҳамюртларимизни моддий қўллаб-қувватлаш, бандлигини таъминлаш, ижтимоий ҳаётга мослаштириш каби қатор масалалар келишиб олинди.

Милтиқсоз маҳалласида истиқомат қилувчи Абдувоҳид Абдуразоқов 22 йиллик айрилиқдан кейин оиласи бағрига қайтди. Унинг афв этилгани барча яқинлари, биринчи навбатда, онасининг қувонч кўз ёшларига сабаб бўлди. Йиллар давомида ўғлини илҳақ кутган онаизор – Саодатхон Турсунова бугун Оллоҳга шукрона келтириб чарчагани йўқ.

– Фарзандимни кечириб, бағримизга қайтаргани учун Юртбошимизга мингдан минг раҳмат, – дейди у. – Бу кунларни қанча кутдим,

қанча илтижолар қилдим. Болам ҳам қилган хатоларини тушуниб, чин кўнгилдан пушаймон бўлди. Энди у ҳалол меҳнат қилиб, чиройли турмуш кечиради.

Бир неча йил илгари билиб-билмай жиноят кўчасига кирган Хусниддин Умаралиев ҳам қилмишидан чин кўнгилдан пушаймон бўлди. Ниҳоят, афв этилиб, узоқ айрилиқдан сўнг оиласи бағрига қайтди. Энди у ҳам билдирилган ишончни оқлаш учун эл-юрт рағнақи йўлида ҳалол меҳнат қилмоқчи.

– Афв этилган фуқароларнинг барчаси пробацация хизмати томонидан назоратга олиниб, уларга зарур амалий кўмак берилмоқда, – дейди Марғилон шаҳар ИИБ Пробацация бўлини маси инспектори, лейтенант Муҳиддин Иброҳимзода. – Мақсадимиз улар бошқа хатога йўл қўймасин, ҳалол меҳнат қилиб, оиласи бағрида тинч ва осуда яшасин.

Абдусит Сидиқов,
«Postda» мухбири.

Фаргона вилояти.

ИИБ Маданият саройида вазирлик марказий аппарати ходимлари иштирокида «Янги Ўзбекистонни коррупциядан холи мамлакатга айлантиришда бирлашайлик!» мавзусида навбатдаги маънавий ва маърифат дарси бўлиб ўтди.

КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШИШ ЙЎЛИДА

Унда сўзга чиққан республика Коррупцияга қарши курашиш агентлиги бўлим бошлиғи Илҳом Абдуллаев, мазкур агентликнинг етакчи инспектори Сардоржон Маманов ва ИИБ Академияси профессори, полковник Шариф Қобилов бугунги кунда давлат ва жамият тараққиётига ғов бўлиб келаётган ушбу иллатнинг жирканч кўринишлари ҳақида йиғилганларга батафсил маълумот беришди.

Таъкидланганидек, сўнгги беш йил мобайнида мазкур йўналишда кўплаб ҳуқуқий ислохотлар амалга оширилди. Жумладан, 2021 йилнинг 6 июлида мамлакатимиз Президентининг «Коррупцияга қарши муросасиз муносабатда бўлиш муҳитини яратиш,

надиган лавозимларга номзодларининг кўрсатилиши, давлат органлари ҳузуридаги жамоатчилик кенгашлари ҳамда идоралараро коллегиял органларнинг аъзолигига киритилиши, давлат улуши 50 фоиздан юқори бўлган ташкилотлар ҳамда давлат

бўйича янги моддалар, фуқароларнинг мол-мулкни яшириш ва манфаатлар тўқнашувига доир бир қатор ўзгартиш ва қўшимчалар киритилади.

Маърузачилар барча соҳалар қатори, ички ишлар органлари тизимида ҳам мазкур иллатга қарши кўплаб саъй-ҳаракатлар амалга оширилиб, озоишталлик посбонларига пора беришга уринаётган шахслар ўз вақтида фош қилинаётгани, аммо айрим ходимлар томонидан коррупцион ҳаракатларнинг ҳамон содир этилаётгани ачинарли ҳолат эканлигига ҳам тўхталиб ўтишди.

– Тараққиёт кушандаси бўлмиш бу иллатнинг нақадар оғир оқибатларга олиб келишини ҳаммамиз яхши биламиз, – дейди ИИБ Миграция ва фуқароликни расмийлаштириш бош бошқармаси катта инспектори, лейтенант Мурод Қурамамов. – Бугунги тадбир орқали буни янада чуқурроқ англадим.

Шундай қилиб, миллат хавфсизлигига таҳдид солувчи мазкур иллатни бартараф этиш фақатгина ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг эмас, балки барчанинг муҳим вазифаси бўлмоғи лозим. Шундагина уни енгамиз.

Михли САФАРОВ,
«Postda» мухбири.

Ҳикматилла ОЛИМЖОНОВ
олган суратлар.

давлат ва жамият бошқарувида коррупциявий омилларни кескин камайтириш ва бунда жамоатчилик иштирокини кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармони қабул қилинди. Ушбу ҳужжатга мувофиқ «Коррупцияга оид жиноятларни содир этишда айбдор деб топилган шахсларнинг очиқ электрон реестри» юритилади. Реестрга киритилганларнинг давлат хизматига қабул қилиниши, давлат мукофотлари билан тақдирланиши, сайланадиган ва алоҳида тартибда тайинла-

таълим муассасаларида раҳбарлик лавозимларида фаолият юритиши, шунингдек, уларнинг давлат харидларида ва давлат-хусусий шериклик битимида иштирокчи сифатида қатнашиши тақиқланади.

Нотиклар қайд этишича, келгусида қабул қилинадиган қонун ҳужжатларида давлат хизматчилари, уларнинг турмуш ўртоғи, вояга етмаган фарзандлари номидаги мол-мулклар декларация қилиниши кўзда тутилади. Шунингдек, қонунчиликка коррупцияга қарши курашиш

✓ Бор бўл, оқибат!

ЎҚУВЧИЛАР ХУРСАНД

Боғот тумани Ички ишлар бўлими ходимлари ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган вояга етмаган мактаб ўқувчиларининг хонадонларида бўлиб, уларнинг ҳолидан хабар олишди.

– Ички ишлар органлари ходимлари уйимиздаги шарт-шароитларни ўрганиб, сўнгга менга шахмат доскаси ва бадий китоблар совға қилишди, – дейди тумандаги 2-умумтаълим мактаби ўқувчиси Севинчой Сапаева. – Бундан жуда хурсанд бўлдим.

2022 йил – Инсон қадрини улуғлаш ва фаол маҳалла йили муносабати билан ўтказилган мазкур тадбир давомида туман ИИБ ходимлари томонидан 6-мактаб ўқувчиси Умиджон Курбонов, 8-мактаб ўқувчиси Шахзодбек Ботиров, 23-мактаб ўқувчиси Худойберган Машарипов, 4-мактаб ўқувчиси Сухробжон Раҳимбергенов сингари 17 нафар ўқувчига спорт анжомлари, бадий китоблар ва ўқув қўлланмалари совға қилинди.

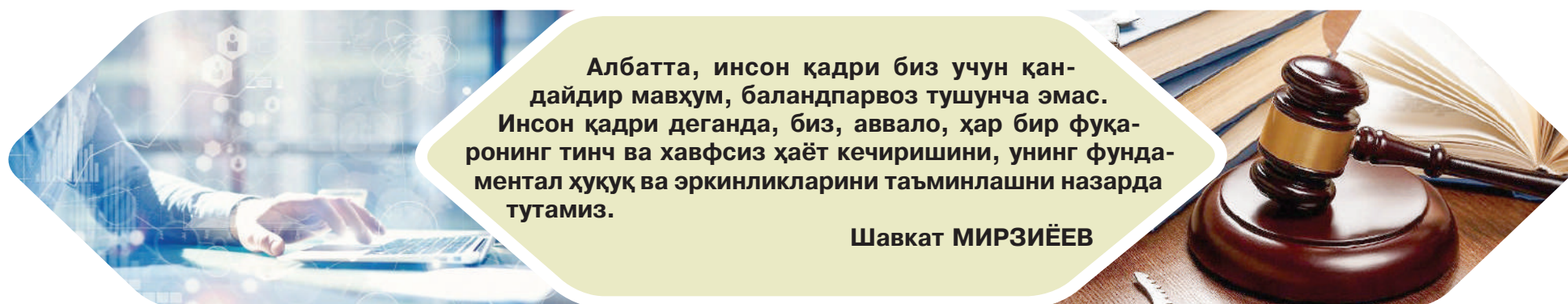
Мурод ЗАРИПОВ,
майор.

Хоразм вилояти.

2022 йил — Инсон қадрини улуғлаш ва фаол маҳалла йили

Албатта, инсон қадри биз учун қандайдир мавҳум, баландпарвоз тушунча эмас. Инсон қадри деганда, биз, аввало, ҳар бир фуқаронинг тинч ва хавфсиз ҳаёт кечиришини, унинг фундаментал ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашни назарда тутамиз.

Шавкат МИРЗИЁЕВ

ЎЗБЕКИСТОНДА ДЕМОКРАТИК ИСЛОҲОТЛАР БАРДАВОМ

Кўп миллатли Ўзбекистон бугунги кунда жаҳон ҳамжамиятида ўзининг нуфузли ўрнига эга бўлди. Президентимиз ташаббуси билан ишлаб чиқилган «2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси» асосида барча соҳаларда олиб борилган кенг қамровли ислоҳотлар ижобий натижа берганлигига барчамиз гувоҳ бўлиб турибмиз.

Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев 2021 йил октябрь ойида бўлиб ўтган Президент сайловида «Давлат – инсон учун» деган ҳаётбахш ғояни илгари сурган эди. Янги Ўзбекистонни янада тараққий эттириш ва инсон манфаатларини ҳимоя қилиш, эркин, адолатли демократик жамият қуриш мақсадида 2022–2026 йилларга мўлжалланган Тараққиёт стратегияси ишлаб чиқилди. Мазкур ҳужжатда мамлакат келажагини белгилаб берадиган, унинг тараққиётини таъминлайдиган кенг қамровли ислоҳотлар бардавомлигини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилган.

Тараққиёт стратегияси асосида мамлакатимизда фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинлигини ҳимоя қилиш, суд-ҳуқуқ тизимини такомиллаштириш, кучли ижтимоий сиёсат олиб бориш йўлидаги кенг қамровли ислоҳотлар изчил давом эттирилмоқда. Айниқса, давлатимизнинг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва маданий ривожланишнинг ҳуқуқий асослари бўлмиш миллий қонунчилик тизимини янада такомиллаштиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Маълумки, Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятининг тенг ҳуқуқли субъекти сифатида инсон ҳуқуқла-

Қонунларни қабул қилиш билан бирга, уларнинг ижросини таъминлаш ҳам ўта муҳим ҳисобланади. Зеро, мамлакатимизда амалга оширилаётган барча соҳалардаги туб ислоҳотларнинг асл мақсади ҳам қонун устуворлиги тамойилларига риоя этиш ва уларнинг ижросини таъминлашдан иборатдир.

рени ҳурмат қилиш халқаро принципига риоя қилиш мажбуриятини олган. Шунинг учун мамлакатимизда инсон ҳуқуқ ва эркинликларига давлат аҳамиятига молик масала сифатида эътибор қаратилмоқда. Жумладан, 2020 йил 22 июнда «Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикасининг Миллий стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида»ги Президент фармони талабларини бажариш мақсадида 2021 йил 7 июнда БМТнинг «Ногирон ҳуқуқлари тўғрисида»ги конвенция ва Халқаро меҳнат ташкилотининг бешта конвенцияси ратификация қилинди.

Замон шиддат билан ўзгараётган бир пайтда мамлакатимизда изчиллик билан давом этаётган демократик ислоҳотларни янада ривожлантириш борасида ечимини кутиб турган масалалар мавжуд. Айниқса, қонун устуворлигини ва ижросини таъминлашда замонавий илм-фан ютуқларини жорий қилиш ҳозирги кунда мавжуд муаммоларни бартараф қилишнинг муҳим омили ҳисобланади. Бу масалага Ички ишлар вазирлиги тизимида ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Шахсий таркиб орасида китобхонликни юксалтириш бўйича тизимли ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, ходимлар ўқиши учун тавсия этиладиган адабиётлар рўйхати тасдиқланди. Кутубхоналарга шахсий таркибнинг аъзо бўлиш даражаси аввал 27 фоизни ташкил этган бўлса, эндиликда бу кўрсаткич 70 фоизга кўтарилди. Ички ишлар органларида «Намунали маънавият ва маърифат хонаси», «Энг яхши китобхон» ва «Энг яхши кутубхо-

на» кўрик-танловлари ўтказилмоқда.

Ички ишлар вазирлиги мамлакатимиз миқёсида ўтказилган «Энг намунали вазирлик ва идора» танловида 2-ўринни, Республика Маънавият ва маърифат маркази ҳамда Ёшлар ишлари агентлиги томонидан ташкил этилган «Ватаним мадҳиясини куйлайман!» танловининг «Давлат мадҳиясини энг яхши куйлаган меҳнат жамоаси» номинациясида фахрли 1-ўринни эгаллади.

Хулоса ўрнида шуни таъкидлаш жоизки, мамлакатимизда Парламентимиз томонидан қабул қилинаётган қонунлар, Президентимиз имзолаган фармонлар, қарорлар ҳамда 2022–2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг Тараққиёт стратегияси мамлакатимизнинг иқтисодий, ижтимоий ва маънавий юксалишига, миллий қонунчилик тизимининг такомиллашувига, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилишига, интеграция жараёнларини жадаллаштиришга ва жамият ривожининг барча соҳаларида амалга оширилаётган ислоҳотларнинг бардавомлигини таъминлашга хизмат қилади.

Абдуғафур САТТОРОВ,
Олий Мажлис Сенатининг
Мудофаа ва хавфсизлик масалалари
қўмитаси экспертлар гуруҳи аъзоси,
юридик фанлар доктори.

КЕЧА

ВА

БУГУН

www.postda.uz

t.me/postdarasmiy

www.facebook.com/postdauz

www.instagram.com/postda_uz

Долзарб мавзу

РАҚАМЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАР: КОРРУПЦИЯНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШНИНГ САМАРАЛИ ВОСИТАСИ

Сўнгги йилларда Ўзбекистонда давлат бошқаруви тизимининг барча бўғинларида, шунингдек, хусусий бизнес, нотижорат ташкилотлар ва жамоат бирлашмалари фаолиятида коррупциянинг олдини олиш ва коррупцион хавфларни бартараф этиш борасида кенг қамровли ислохотлар амалга оширилмоқда.

белгиланган. Бугунги кунга келиб ушбу йўналишларда хизмат кўрсатиш тўлақонли тарзда АКТ тизимлари орқали амалга оширилмоқда.

Шунингдек, ушбу фармон билан тасдиқланган «Коррупцияга қарши курашиш бўйича 2021–2022 йилларга мўлжалланган давлат дастури»да ахборот технологияларини қўллаш бўйича бир қатор муҳим чора-тадбирлар белгиланган. Жумладан, давлат органлари фаолиятида коррупциявий хавфларни баҳолаш электрон тизимини яратиш кўзда тутилган. Шу давр ичида даромад ва мол-мулк декларациялари бўйича маълумотлар базасини юритиш йўлга қўйилади. Йўл қурилиши ва эксплуатацияси соҳасига шаффоflik стандартлари жорий қилинади.

Дастурга мувофиқ, давлат харидлари соҳасида очиклик таъминланиб, манфаатлар тўқнашувининг олдини олиш чоралари кўрилади. Давлат харидлари бўйича махсус ахборот порталида шикоятларни электрон шаклда тақдим қилиш имконияти яратилади. Коррупцияга оид жиноятлар бўйича кўрилган суд ишлари тўғрисидаги статистик маълумотларнинг очиклиги таъминланади.

Юқоридагилардан кўрииб турибдики, **ижтимоий муносабатлардаги жараёнларга АКТнинг жорий этилиши коррупцион элементларни минимал даражага тушириш имконини беради.** Пировардида эса давлатга халқнинг ишончи ошади, жамоатчилик назорати кучаяди.

Дунё тажрибасида коррупцияга қарши курашишда бешта институционал ислохотни амалга ошириш тавсия этилади. Жумладан, АКТ тизими жорий этилиши таклиф қилинади. Умуман олганда, Грузия, Эстония, Сингапур, Жанубий Корея ва Австралия каби мамлакатларда электрон ҳукумат институти ва АКТнинг тез жорий этилиши коррупция элементларини бартараф этиш имконини берди. Фикримизча, бугунги замонавий дунёда коррупцион жиноятларга қарши курашишни янги ахборот технологиялари тизимисиз ва уларнинг ўз вақтида қўлланилишисиз тасаввур этиб бўлмайди.

Абдумўмин ЙЎЛДОШОВ,
ТДЮУ Интеллектуал мулк ҳуқуқи кафедраси доценти
вазифасини бажарувчи,
юридик фанлар номзоди.

Таҳлилчиларнинг фикрича, бугунги кунга келиб дунёдаги ҳеч бир давлат коррупциядан тўлиқ халос бўлмаган. Шунга қарамай, унинг даражаси ва кўламини сезиларли даражада камайтириш мумкин. Бунинг учун эса улар биринчи ўринда ахборот-коммуникация технологиялари кенг жорий этилиши лозимлигини таъкидлашади.

Бунга кўлаб мисолларни келтириш мумкин. Масалан, ўтган асрнинг 90-йиллари бошида Эстонияда ҳаттоки ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар тизимида ҳам уюшган жиноятчилик ва коррупция жуда авж олган эди. Мамлакатда коррупцияга қарши курашишнинг асосий мезони сифатида АКТдан фойдаланишни жадал ва кенг тарзда йўлга қўйиш белгиланди. Бугунги кунда Эстония ахборот тизимлари кенг ривожланган

мамлакат ҳисобланади. Бу ерда Wi-Fi бепул интернет тармоғи тўлиқ жорий этилган. Эстониянинг 98 фоиз ҳудуди симсиз интернетдан фойдаланади. Айнан АКТнинг кенг жорий қилиниши ушбу давлатда коррупция билан боғлиқ муаммоларни ижобий тарзда ҳал этди.

Таъкидлаш керакки, жаҳон амалиётида АКТ воситасида «электрон ҳукумат» тизимининг давлат ва жамият бошқаруви тизимига киритилиши ҳам коррупцияни енгишда муҳим ўрин тутди.

Коррупцияни бартараф этишни мазкур тизим ёрдамида амалга ошириш энг самарали восита эканлигини Австралия тажрибасида ҳам кўришимиз мумкин. Айнан Австралия жаҳон мамлакатлари ичида биринчилардан бўлиб барча давлат хизматларини АКТ воситасидан фойдаланган ҳолда амалга оширишни бошлаб берган. Шунингдек, Эстонияда барча ҳужжатлар алмашинуви электрон кўринишга ўтказилган. Бу жараён, ўз навбатида, давлат хизматчиси ва шахс ўртасидаги ўзаро алоқаларни минимал дара-

жага тушириш билан бирга, баъзи йўналишлардаги «оффлайн» муносабатларнинг тугатилишига олиб келди.

Ўзбекистонда ҳам коррупцион хавфлар юқори бўлган давлат хизматларини кўрсатиш йўналишида рақамли технологияларнинг кенг қўлланилишига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Хусусан, мамлакатимиз Президентининг 2021 йил 6 июлдаги «Коррупцияга қарши муросасиз муносабатда бўлиш муҳитини яратиш, давлат ва жамият бошқарувида коррупциявий омилларни кескин камайтириш ва бунда жамоатчилик иштирокини кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармони ана шу мақсадга хизмат қилади. Фармонда рақамли технологиялар имкониятидан кенг фойдаланган ҳолда транспорт воситаларига давлат рақам белгиларини бериш, нотариат ва бошқа давлат хизматларини кўрсатиш, ер участкаларини ажратиш, йўл ҳаракати қоидаларига риоя этилишини назорат қилиш каби кўлаб соҳаларда коррупция ва суиистеъмолчиликларнинг олдини олишга қаратилган самарали механизмлар жорий этилиши

Навоийхонлик

ЗАМОН ВА МАКОН ТАНЛАМАС ХАЗИНА

Буюк шоир ва мутафаккир ҳазрат Алишер Навоий ижоди ҳар бир давр учун бебаҳо хазина бўлиб келган. Бу улкан маънавий-илмий мерос тараққиётга юз тутган бугунги кунимизда ҳам ўз аҳамиятини заррача йўқотгани йўқ, аксинча, жаҳон аҳлини ўзига чорлаб келмоқда.

Ички ишлар вазирлиги Академиясида адабиёт-шунос олимлар, профессор-ўқитувчилар ва курсант ёшлар иштирокида ўтказилган тадбир Навоий асарларининг тарбиявий аҳамиятига бағишланди.

Тадбирда буюк аждодимиз асарларида илгари сурилган умумбашарий ғоялар жамиятда инсон қадрини улуғлашга, мамлакат тақдири учун муносиб авлодларни камол топтиришга, ёшларнинг маънавий-ахлоқий фазилатларини юксалтиришга хизмат қилиши айтиб ўтилди. Зеро, Ватанга чексиз меҳр-муҳаббат, она тилимизга эътибор ва ғамхўрлик туйғулари Навоий асарлари орқали қал-

бимизга сингади. Бу улкан меросни қанча кўп тарғиб этсак, ўқиб-ўргансак, маъно-мағзини теран англасак, халқимизнинг маънавий олами шунчалик бойийди.

– Ҳазрат Навоийнинг умрбоқий асарлари асрлар оша дунё халқлари адабиётининг бебаҳо гултожи бўлиб келмоқда, – дейди Ўзбекистон Республикаси Фанлар ака-

демиясининг Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти етакчи илмий ходими, филология фанлари номзоди, доцент Эргаш Очилов. – Жаҳонда Алишер Навоийдек асарлари кенг тарқалган, илмий тадқиқ қилинган алломалар жуда оз. Шоир ижодига ҳозирги кунда ҳам қизиқиш юқори, унинг девон ва асарлари инглиз, рус, француз, форс, ҳинд, турк, озарбайжон сингари кўплаб тилларга таржима қилиниб, қайта-қайта нашр этилмоқда.

Эътироф этилганидек, буюк аждодимиз меросини ўрганиш ва тарғиб қилиш борасида Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан кенг қўламли хайрли ишлар амалга оширилмоқда. Шоир таваллудининг адабиёт байрами сифатида тантана қилинаётгани баркамол авлод таълим-тарбиясида муҳим аҳамият касб этиши шубҳасиз.

Жамшид ХОЛОВ,
ИИБ Академияси Ахборот хизмати мутахассиси.

Тарих тилга кирганда

БОБУРНИНГ «МАХФИЙ ВАСИЯТНОМА»СИ

Ҳиндистонда Бобурнинг ўғли Ҳумоюнга ёзма равишда қолдирган «Махфий васиятнома»си сақланётганлиги маълум бўлди. У 935 ҳижрий йили жумодил-аввал ойининг биринчи куни (милодий 1529 йил 11 январь)да Бобур Агра яқинидаги Нилуфар Боғида турганида ёзилган экан. Ҳозир бу ер Ҳиндистоннинг Ражастон штатида қарайди.

«Махфий васиятнома»нинг ўнг томонида доира ичида Бобурнинг «Подшоҳ Баҳодир ғазий Заҳриддин Муҳаммад Бобур» деб нақшланган муҳри ҳам берилган. Бу васиятнома Ҳиндистонни бошқаришга оид ўғит-маслаҳат, йўл-йўриқлардан иборат бўлгани учун ҳам у махфий саналган ва «Махфий васиятнома» деб юритилган.

Бир қатор бобуршунос олимлар, хусусан, ҳинд профессорлари Саййид Росс Маъсуд, Ҳ. Шервани ҳамда Жайпурдаги Ражастон уни-

верситети профессори, тарихчи олим Р. Натҳ Бобурнинг ёзма васиятномаси бўлганлигини ўз ишларида қайд этишган.

Васиятнома форс тилида ёзилган бўлиб, у қуйидагича бошланади:

«935 ҳижрий йил Подшоҳи Баҳодир ғазий Заҳриддин Муҳаммад Бобур Алҳамдилиллаҳ.

Султонатнинг мустаҳкам бўлиши учун бу махфий васиятнома тузилди. Эй, фарзандим, Ҳиндистон мамлакатини турли мазҳаблардан маъмур бўлган. Аллоҳ таоло Сизга бунини каромат этди. Сиз мазҳабларни ёмон кўришдан дилингизни пок тутинг. Ҳар мазҳабнинг тариқасига (йўлига) адолат қилинг. Хусусан, Ҳиндистоннинг қалбини қўлга киритаман, десангиз, сигир сўймоқдан ўзингизни тийинг. Бу яхшилигингиз эвазига шу вилоят халқининг қалби Сизга яқин бўлади. Қўлингиз остидаги ҳар қавмнинг ибодатгоҳларини ва муқаддас

жойларини хароб этманг. Шундай одилликни ихтиёр қилингки, подшоҳ раъиятдан ва раъият подшоҳдан осуда бўлсин. Ислонинг тараққиёти эҳсон қиличидан яхшироқ бўлади, зулм тигидан эмас. Сунний ва шиа ўртасидаги жанжаллардан кўзингизни юминг. Агар бундан кўз юм-масангиз, ислом заифлашиши мумкин. Раъиятдаги турли қалбларни арбааи аносир (тўрт унсур) билан маҳкам тутинг. Салтанатнинг жисми турли маразлардан тинч бўлсин. Подшоҳлик ишларини пухта қилиш учун ҳазрат Амир Темур Соҳибқироннинг ишларини кўз олдингизда тутинг.

Ва мо аллайно иллал балағ («ва бизнинг бурчимиз фақат аниқ паём этишдир», Ёсин сура-си).

Биринчи жумодийул-аввал 935 (ҳижрий йили)».

Профессор Р. Натҳнинг фикрига кўра, 47 йиллик умрининг 36 йилини жангу жадалларда ўтказган Бобур аслида осойишталик, тинч-

лик одами эди. У тўғри-сўз, ҳақиқатгўй солномачи, «Бобурнома» муаллифи, бизнинг давримизгача икки девони етиб келган ажойиб шоир, табиат ошиғи, гўзал боғ-роғлар яратувчиси ва ҳаммасидан ҳам муҳимроғи, инсонпарвар эди. Ўзи сун-

вакт ман этишлар бўлмаган. Бобур бошқа диндагиларга нисбатан тинч-тотув яшаш, сабр-бардошли бўлиш, диний ишларга аралашмаслик сиёсатини қўллаган. У ерли халқнинг диний эътиқодини ҳурмат қилган. Унинг махфий васиятномаси бунга ёрқин мисол бўлади.

Мутахассисларнинг фикрига қараганда, настаълиқ хатида ёзилган «Махфий васиятнома» қоғозига олтин суви пуркалган ҳамда ҳошияларига гулли безаклар ишланган. Ҳозирги кунда у Бҳопал давлат кутубхонасида сақланади. Васиятнома фотонусхасини биринчи бўлиб кутубхона мудир Б. Гошал олиб, жаноб Саййид Росс Маъсудга юборган.

Бобур Мирзонинг «Махфий васиятнома»сидаги «подшоҳлик ишларини пухта қилиш учун ҳазрат Амир Темур Соҳибқироннинг ишларини кўз олдингизда тутинг», деган сўзлари нафақат ўғли Ҳумоюнга, балки бугунги ўсиб келаётган ўғил-қизларга нисбатан Ватанни, халқни асраб-авайлаш учун айтилган васиятдек жарангламоқда.

Дилафруз НЕЪМАТОВА,
Алимардон ЖАББОРОВ,
ИИБ Самарқанд академик лицейи ўқитувчилари.

وحيث نامرغنى ظهير الدين محمد بابر شاه غازي
بشا پاره نصير الدين محمد جماليون طول عمره

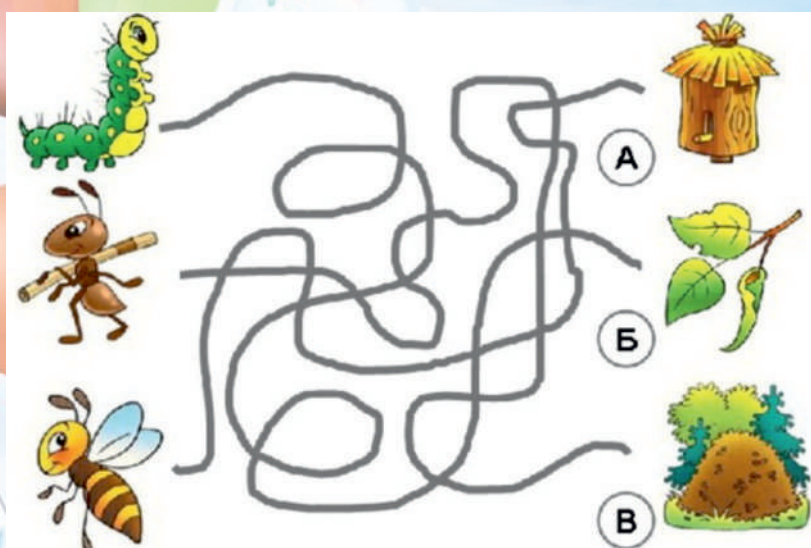
براستحکام سلطنت نوشت شد. ای فرزند مملکت هندوستان از مندا بپ
مختلفه مامور است حق بجز آنکه بفرمود باید که توصیات مذکوره را
از لوح دل پاک نموده موافق طریق هرندیب معدلت کن خصوصاً از قربانی کا و
پر بریز که تسخیر قلوب هندوستان است و رعیت این ولایت با حسانات بادشاهی
والاستر شود. و مناد و معبدگاه هر قریه که زیر فرمان بادشاهی است خراب مکن
چنان عدل گزینی اختیار کن که شاه از رعیت در عیت از شاه آسوده شود. ترغیب
از تیغ احسان بهتر است از تیغ ظلم و از مناسقات اهل سنت و جمعه بهتر است
و از اعتدال اسلام موجود است. در عیت مختلف القلوب را بحکم اربع عناصر قائم
کن که جسم سلطنت از امارت و اخلاص مختلفه این باشد. کار نامر حضرت امیر تیمور
صاحب قرآن پیش نظر باید داشت که بامور شریف یاری بخت شود
وَصَاغَلِيَّا (الْأَلْبَلَاغُ - یکم جمادی الاول ۹۳۵هـ)

ний мазҳабидаги мусулмон бўлса-да, диний ақидаларга ёпишиб олмаганди. Бутун ҳаёти мобайнида у санъат, шеърят, мусиқа ва расмчиликка нисбатан ҳурфикрликни сақлаб келди. Унда ҳеч

BOLAJON

KIMNING UYCHASI QAYERDA?

ERTAKLAR OLAMI

QALAM VA SICHQON

Bir bor ekan, bir yo'q ekan. Oddiygina bir qalam bo'lgan ekan. Bir kuni uning egasi Valijon qalamini stol ustida unutib qoldiribdi. Paytdan foydalangan sichqoncha inidan chiqib qalamni tishlab olib qochmoqchi bo'libdi.

– Iltimos, meni qo'yib yubor – deb yalinibdi qalam. – Meni nima qilmoqchisan? Yog'ochdan yasalgan bo'lsam, meni yeb bo'lmaydi.

– Tishlarim qichishayapti, shuning uchun seni g'ajimoqchiman, – debdi sichqoncha va qalamni qattiq tishlab olibdi.

– O'g'riyapti, – deb baqiribdi qalam. Men chizishni juda yaxshi

ko'raman. Maylimi so'nggi bor rasm chizsam? – debdi qalam.

Sichqon rozi bo'libdi. Qalam zo'rg'a nafasini roslab oppoq varaqqa kattagina aylana chizibdi.

– Bu nima? Pishloqmi? – deb so'rabdi sichqoncha.

– Bo'lishi mumkin, – debdi bosiqlik bilan qalam va chizishda davom etibdi.

Avval yuzini keyin esa quloqlari va katta-katta ko'zlarini chizibdi.

– Axir, bu mushuk-ku! Yo'q, bo'ldi, chizma, iltimos, – deb sichqon yugurgancha iniga qochib ketibdi.

– Ha, bu haqiqiy mushuk, – deb baqiribdi qalam.

Shundan buyon sichqoncha inidan tashqariga chiqmaydigan bo'libdi. Valijonning qalami esa hali sog'-omon, faqat ozgina kichraygan, xolos.

TOPISHMOQLAR

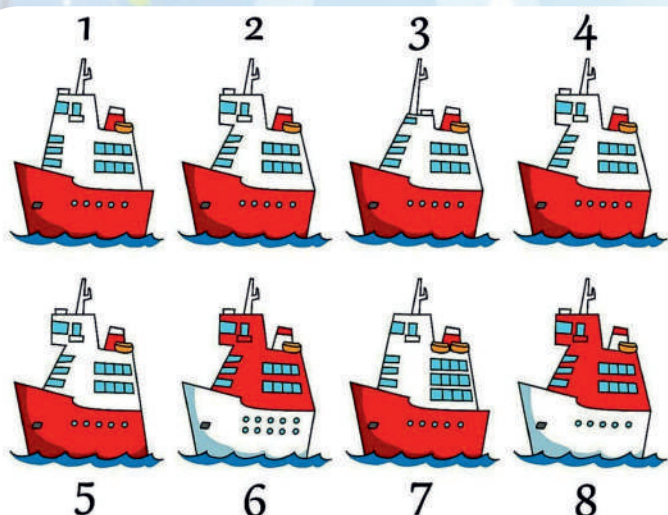
Daraxt emas, yaproqli,
Ko'ylak emas, etakli,
Odam emas so'zlaydi,
Turli kuylar kuylaydi.
(Kitob)

Suv emas, simda oqar,
O't emas, chiroq yoqar.
(Elektr toki)

Katta quti, ko'zi bor,
Ko'p tomosha, so'zi bor.
(Televizor)

Olmasang yarim nafas,
Yo'ldan o'tgani qo'yimas.
(Vergul)

O'XSHASH KEMALAR QAYSILAR?

YO'L QOIDALARI

PIYODALAR YO'LAKCHASI QAYER?

Piyodalar yo'lakasi bu – yo'lning chap va o'ng tomonida piyodalar harakatlanishi uchun ajratilgan joy.

Bu yerda faqat piyodalarning yurishiga ruxsat etiladi. Shunday joylar bo'lmasa, yo'l chekkasidan yoki velosiped uchun ajratilgan yo'lakdan yurish mumkin.

EKOLOGIK MADANIYAT

ONA TABIAT

Olamning bir qismi, yer yuzidagi mavjudotning moddiy va ma'naviy ehtiyojlarini qondirish manbai.

Tabiatni asrash burchimiz. Kimki unga zarar yetkazsa, ko'cha va xiyobonlardagi daraxtlarni o'zboshimchalik bilan kesib tashlasa, jarima to'laydi.

Chiqindilarni ko'cha-ko'yga emas, maxsus ajratilgan joylarga tashlang.

SHE'RNI YOD OLING

OFTOB VA ODOB

Oftob yaxshimi?
Odob yaxshimi?
Oftob berar nur,
Odob-chi huzur.

Lolalar uchun
Oftob yaxshidir.
Bolalar uchun
Odob yaxshidir.

Oftob bo'lmasa,
Qorong'u tushar.
Odob bo'lmasa,
G'am-qayg'u tushar.

Oftob ko'rinar
Tog'-tepalikda.
Odob ko'rinar
Salom-alikda.

Po'lat Mo'min.

Sahifa materiallarini
Madina QAHHOROVA tayyorladi.

Менда таклиф бор

БОЛА САВДОСИНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ: муаммо ва тавсиялар

Халқаро ташкилотларнинг маълумотига кўра, дунёда ҳар йили 4 миллиондан ортиқ киши одам савдосидан жабр кўрмоқда. Ушбу жиноят тури ўз домига асосан ёшларни ва хотин-қизларни тор-таётганлиги боис жабрланувчиларнинг 80 фоизини аёллар ҳамда болалар ташкил этади. Энг ачинарлиси, дунёда 1 миллион 200 минг бола одам савдоси қурбонига айланган. Бу муаммо дунёнинг 150 дан ортиқ давлатларини қамраб олган.

Афсуски, бундай жиноятлар республикамызда ҳам учраб турибди. Айрим ҳамюртларимиз турли алдов ва фирибгарликлар таъсири остида одам савдоси қурбонига айланмоқда. Энг ачинарлиси, мамлакатимизда миллий қадриятларимизга зид бўлган чақалоқ ва бола савдоси каби жиноятлар содир этилиши ҳам кузатилмоқда.

Халқимиз табиатан болажон. Фарзанд кўрмаётган оилалар бола асраб олишни хоҳлайди. Лекин меҳрибонлик уйларида фарзанд асраб олиш учун васийлик ва ҳомийлик органларида бир неча йиллар давомида навбатда туришга тўғри келади. Хужжатларни расмийлаштиришда тартиб-қоидалар мураккаблиги узоқ вақт талаб этади. Кўпгина фуқаролар фарзанд асраб олиш тартибини билмайди. Бу каби омиллар эса мазкур турдаги жиноятларнинг келиб чиқишига сабаб бўлмоқда.

Таҳлиллар натижасида, туғуруқхоналарда фарзандини дунёга келтирган аёллар орасидан келгусида боласини сотишга мойил бўлган, яъни ҳомиладорлик даврида тиббиёт муассас-

салари рўйхатида турмаганлар ҳамда туғуруқхонадан туғилганлик ҳақида гувоҳномаларни расмийлаштирмасдан чиқиб кетган шахслар тўғрисида тегишли идораларга маълум қилиниш бўйича механизми йўқлиги аниқланди. Шунингдек, бундай жиноятларнинг содир этилишига носоғлом турмуш тарзи шаклланган оилаларни назорат қилиш ва улардаги муҳитни яхшилаш бўйича айрим маҳалла фуқаролар йиғинлари, жамоат тузилмалари ва ваколатли давлат органлари томонидан ишлар етарли олиб борилмаётганлиги ҳам сабаб бўляпти. Соғлиқни сақлаш ҳамда таълимни бошқариш органлари ва муассасаларида болалар соғлом муҳида вояга етишлари устидан назорат талаб даражасида ташкил этилмаганлигини ҳам қайд этиш жоиз.

Бизнингча, юқоридагиларни инобатга олиб, чақалоқ савдосига қарши курашиш самарадорлигини

ошириш мақсадида бир қатор чора-тадбирларни амалга ошириш мақсада мувофиқ. Авваламбор, Соғлиқни сақлаш вазирлиги тасарруфидаги туғуруқхоналарга «психолог» штат бирлигини киритиш керак. Улар ҳар бир ҳомиладор аёл билан суҳбатлашиб, фарзандини сотишга мойил бўлганларни (айниқса, турмушга чиқмай ҳомиладор бўлган, тиббиёт муассасасида ҳисобда турмаган,

муассасаларда рўйхатда турмай ва туғиш вақтида шахсини тасдиқловчи хужжатларсиз туғуруқхонага мурожаат қилган ёки туғилганлик ҳақида маълумотнома олмаган ҳамда туғуруқхонада бўлиш даврида қариндошлари ёки яқинлари хабар олмаган аёллар ҳақида тегишли идораларга хабар бериш механизми яратилса яхши бўларди.

Васийлик ва ҳомийлик ор-

ижтимоий ахво-

ли оғир ҳомиладорлар орасида) аниқлаши лозим. Бундай аёлларга ёрдам бериш мақсадида уларнинг рўйхати ҳудудий одам савдосига қарши курашиш бўйича идоралараро комиссияларга тақдим этилиши даркор.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан, ҳомиладорлик даврида тиббий

ганлари фаолиятини ҳамда фарзанд асраб олишнинг қонуний тартибини қайтадан кўриб чиқиш, фарзанд кўрмаган оилаларда бола асраб олишга бўлган эҳтиёжни қонуний йўл билан қондириш мақсадида, **норматив ҳуқуқий ҳужжатларга ўзгартириш киритиш (бунда сурагат оналикни кўриб чиқиш) керак** деб ўйлаймиз.

Одам савдоси йўналишида, айнқса, чақалоқ ва бола савдоси бўйича судланиб, жазо муддатини ўтаб чиққан ёки шартли равишда озод этилган ҳар бир аёлнинг бугунги кундаги фаолияти те-

гишли органлар томонидан ўзаро ҳамкорликда тўлиқ ўрганилиб, у яшайдиган оиланинг ижтимоий муҳитини яхшилашга қаратилган чора-тадбирлар кўриш талаб этилади.

Шунингдек, яшаш манзилидан узоқ муддатга чиқиб кетган аёллар орасидан фарзандини яқин қариндошларига ташлаб кетган ёки ўзи билан биргаликда бошқа давлатга олиб кетганлар рўйхати шакллантирилиб, боланинг чақалоқ савдоси қурбонига айланмаганлик ҳолатини тўлиқ ўрганиб бориш ҳам муҳим саналади. Асосий эътиборни бошқа давлатда фарзанд туққан ёки яшаш манзилига узоқ муддатдан фарзандсиз қайтиб келган аёлларга қаратиш керак.

Минг марта эшитгандан бир марта кўрган афзал. Шундай экан, ноқонуний миграция, одам савдоси билан боғлиқ жиноятчиликка қарши курашиш, унинг олдини олиш ва бола асраб олишнинг қонуний тартибига бағишланган видеороликлар тайёрланиб, тарғибот-ташвиқот тадбирлари давомида кенг оммага, айнқса, таълим муассасаларининг ўқувчи ва талаба қизлари ҳамда муайян иш фаолиятига эга бўлмаган аҳоли вакиллари орасида намоиш этилса, бу ҳам ўзининг ижобий самарасини бериши шубҳасиз.

Алишербек АХМЕДОВ,
мустақил тадқиқотчи.

Луқма

КАМЕРАДА НИМА АЙБ?

Жамоат жойларига ўрнатилган кузатув камералари қатор кўнгилсизликларнинг олдини олишга хизмат қилаётганини тан олишимиз керак. Яна бир муҳим жиҳат, улар жиноятчиликнинг турли кўринишларини фоти этишда ҳам кўмакчига айланиб улгурди. Очиғи, айримларга танбеҳ бериб, тартибга чақиргандан кўра, уларнинг ўзи кузатув камералари борлигини ҳис этиб, ўзини тийиб юргани ҳам бир ҳисобдан дуруст.

Аммо Самарқанд шаҳри Қорасув мавзесидаги кўп қаватли уйлардан бирининг лифтига чиққан Ж. К. бунинг аксини қилди. У лифтга хавфсизлик нуқтаи назаридан ўрнатилган кузатув камерасига шикаст етказди.

Вилоят ИИБ Ахборот хизматининг хабарида Ж. К. бу қилмишини маст ҳолатда содир қилгани таъкидланади. Айбдорга нисбатан 15 сутка маъмурий қамоқ жазоси тайинланди, шунингдек, у етказилган зарар – 4 миллион 517 минг сўмни тўлайдиган бўлди. Бир қарашда ҳаммаси ўз ўрнига тушди. Кузатув камераси тузатилади. Тартиббузар жазоланди.

Шунчаки... бир мулоҳаза.

Аслида ҳеч ким, ҳеч қачон, ҳеч қаерда одоб-ахлоқ қоидаларини бузмаса, бирор ножўя ишга қўл

урмаса, ҳамма буюмларни, яратилган қулайлигу шарт-шароитларни қадрлаб, асраб-авайласа, сергак ва эҳтиёткор бўлса, кузатув камераларининг зарурати деярли йўқолади. Бироқ айримларнинг «хурмача» қилиқлари бу қурилмадан кўпроқ фойдаланишга мажбур этади-да...

Ҳа, айтганча, халқимизда «Хурмачанга сиққунича ичгин-да» деган гап ҳам бор...

Гулноза ТУРҒУНБОЕВА,
«Postda» мухбири.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН

Қашқадарё вилояти ИИБ раҳбарияти, шахсий таркиби ва Фахрийлар кенгаши бошқарма Фахрийлар кенгаши аъзоси, истеъфодаги полковник

Хайрулла САЙФУЛЛАЕВнинг

вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига таъзия изҳор этади.

